

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

**Кафедра технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики
в дошкільній освіті**

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г.КОРОЛЕНКА**

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції

(2-3 березня 2023 року)

м.Харків

УДК 37.091.33:004

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК В.В – доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В.Сташиса Національної Академії правових наук України.

ДОЦЕНКО С.О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПОНОМАРЬОВА Н.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАРАРАК Н.Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії, технологій і методик дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАНЬКО Т.П. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ЧАПЛИГІНА А.Б. – доктор біологічних наук, професор, професор, завідувачка кафедри зоології, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ОЛЕФІРЕНКО Н.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри інформатики, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 3 від 15 березня 2023 року)*

Цифрова трансформація освіти та науки : матеріали I Всеукраїнських науково-практичної конференції, 2-3 берез. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 272 с.

У збірнику відображено тези I Всеукраїнської науково-практичної конференції, метою якої було об'єднання українських науковців для обговорення актуальних проблем цифровізації освіти і науки; обмін досвідом та науковими розробками, презентування своїх новаторських ідей, які можуть привернути увагу широкого кола фахівців і стати предметом дискусії.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2023

Петренко Т. ІКТ В КРОС-КУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ ПІД ЧАС ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ І ВИКЛАДАЧА	61
Разуменко Т. STORYBOARD ЯК РЕСУРС НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	64
Ростока М. АКТУАЛЬНІСТЬ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ І ПЕДАГОГІКИ	66
Солтусенко М. ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ІГОР ЯК ІНСТРУМЕНТІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	71
Танько Т. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	74
Тарарак Н. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	78
Тарануха Т. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ	81
<i>Секція 2. Цифрова інтеграція науки, освіти і культури</i>	
Балюк О. ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	84
Бегунець К., Шліхта Г. ВПРОВАДЖЕННЯ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС АДМІНІСТРУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕПАРТАМЕНТУ ЗФПВО ..	87
Ван Чжен. ІМЕРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ	92
Гавриш І. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	95
Глушченко І. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ ЗМІЩАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	98
Десятнюк Л., Ямкова О. ТЕЛЕМЕДИЦИНА ЯК СУЧАСНА ФОРМА НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	102

5. Логічні ігри он-лайн | Математика, логіка, інтелект. *Математика, логіка, інтелект* : веб-сайт. URL: <https://formula.co.ua> (дата звернення: 27.02.2023).
6. Слюсаренко Н. В. Гра та її використання в процесі підготовки майбутніх учителів. *Педагогічні науки*. 2007. Вип. 44. С. 298–305.
7. Три платформи, де вчителі можуть створити свої освітні онлайн-ігри – журнал | «Освіторія». *Освіторія* : веб-сайт. URL: <https://osvitoria.media> (дата звернення: 27.02.2023).
8. Тютя М. М. Інтерактивний тур «Стародавня Греція» як педагогічний засіб. *Музейна педагогіка в науковій освіті* : збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 25 листопада 2021 р. / за наук. ред. С. О. Довгого. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2021. Ч. 2. С. 292–296.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Тетяна ТАНЬКО

доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Цифрова трансформація у сфері освіти і науки - це комплексна робота над побудовою екосистеми цифрових рішень у сфері освіти та науки, включно зі створенням безпечного електронного освітнього середовища, забезпеченням необхідної цифрової інфраструктури закладів та установ освіти і науки, підвищення рівня цифрової компетентності, цифровою трансформацією процесів та послуг, а також автоматизацією збору і аналізу даних.

Під «цифровою трансформацією» дошкільного освітнього середовища ми розуміємо екосистемні зміни з позиції технологій, змісту діяльності, інформаційних ресурсів та комунікативних освітніх моделей, а також структури цифрової грамотності педагога дошкільної освіти.

Сучасна дошкільна освіта розвивається у контексті викликів часу.

Швидкість появи цифрових технологій опосередковує необхідність змін методів проектування та реалізації педагогічної діяльності у дошкільній освітній організації.

Цифрові технології швидко поширюються та оновлюються: високошвидкісний інтернет, високопродуктивні цифрові мобільні пристрої, Web інструменти (блоги, Вікі, соціальні мережі, хмарні сервіси), нове покоління пристроїв віртуальної та доповненої реальності, штучний інтелект – усі ці інструменти органічно входять у наше життя.

Трансформація освіти відбувається під впливом наступних трендів: цифровізація та автоматизація праці, глобальна турбулентність та стратегічна невизначеність, необхідність переходу на екосистемність на основі принципів стійкості.

В освіті з'являється новий термінологічний зміст: цифрова грамотність, цифрова перцепція, цифрові інструменти, цифрове громадянство, цифрова соціалізація, цифрова освіта, цифрова дидактика тощо. Дані контексти вимагають переосмислення та переформатування технологій проектування та організації освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Основні зміни освіти пов'язані з цифровізацією освіти.

Термін “цифровізація освіти” розглядається з різних точок зору. У широкому значенні цифровізація сприймається як процес формування конкурентоспроможних професіоналів у цифровому світі. У межах індивідуалізації навчання, цифровізація освіти забезпечує гнучкість та персоналізованість освітнього процесу, що підвищує його ефективність. У полі дослідження засобів навчання, цифровізація уможлиблює трансформацію аналогових ресурсів у цифрові, що сприяє розширенню технологічних можливостей педагогічних засобів навчання. З позиції організації педагогічного спілкування цифровізація освіти сприяє появі нової цифрової освітньої комунікації, що впливає на процес і результат освіти.

Цифрову трансформацію дошкільного освітнього середовища ми розглядатимемо з позиції технологій, змісту діяльності, інформаційних ресурсів

та комунікативних освітніх моделей, а також структури цифрової грамотності педагога дошкільної освіти.

Сучасні діти – природжені користувачі комп'ютерів та мобільних пристроїв. У 1997 р. американський письменник і журналіст Пол Гілстер вперше запропонував термін «цифрова грамотність». Він звернув увагу не лише на необхідність розуміти та використовувати інформацію, надану у різних форматах, а й позначив мережеву концепцію та правила спілкування у цифровому просторі. Цифрові технології активно впроваджуються в життя сучасної людини та стають складовою культури суспільства ХХІ ст. Цифровізація неспроможна не впливати на психічний розвиток людини, оскільки швидкозмінний світ вимагає високої швидкості прийняття рішень, обробки інформації, швидкості реакцій.

Дослідники зазначають, що діти багато часу проводять за цифровими пристроями: грають у комп'ютерні ігри, спілкуються у соціальних мережах, готуються до занять. Розумне застосування цифрових технологій у дошкільній освітній організації дозволяє зробити заняття насиченим, цікавим та цікавим для дитини, дає можливість різноманітного представлення інформації, формує психічні процеси та мотивацію. Цифрова трансформація дозволяє активізувати дитину на занятті, посилити засвоєння матеріалу, а також урізноманітнити зміст гри дошкільника.

Можна визначити шість основних проблем розвитку «Цифрового дитячого садка» (digitalpreschool) у сучасних умовах.

1. Доступність. У разі розвитку цифровізації є регіони (райони), які досі взагалі не забезпечені мережею Інтернет чи забезпечені малошвидкісним інтернетом.

2. Оснащеність. Для розвитку доступного та гнучкого цифрового середовища в ЗДО необхідне спеціальне обладнання та сучасна техніка.

3. Готовність педагогічного колективу. Для розвитку цифрових компетенцій у дитини педагогу треба передусім сформувати ці компетенції в себе. Вміння працювати з технікою, вибирати навчальну інформацію,

створювати віртуальні заняття і проводити їх — це вміння, якими повинен мати педагог ХХІ ст., це те, що робить педагога сучасним.

4. Новизна та сучасність програм. Інформація у світі швидко оновлюється. Важливо розробляти та впроваджувати нові цифрові програми, ігри, освітній контент у систему роботи дошкільної освітньої організації. Постійно оновлювати зміст віртуальних занять.

5. Навчання дітей. Зараз діти здебільшого інтуїтивно освоюють роботу гаджетів та цифрових пристроїв, при цьому відбувається їх безконтрольне включення до цифрового простору. Сучасні діти цифрового покоління потребують систематичного та планомірного навчання роботи з цифровими пристроями та взаємодії в цифровому середовищі.

6. Суспільна думка. Попри те, що кількість користувачів цифрових пристроїв зростає з кожним днем, цифрові технології стали невід'ємною частиною життя, багато хто вважає передчасним вводити в дошкільні освітні організації цифрові технології. При цьому діти дошкільного віку поза дитячим садком безконтрольно та безсистемно освоюють цифровий простір.

Таким чином, цифрова трансформація дошкільної освітньої організації дає нові можливості та відкриває педагогам нові шляхи взаємодії в освітньому середовищі. Різноманітні цифрові пристрої можуть бути як засобом навчання дітей, так і помічником, який організує процес комунікації, об'єднує педагогів, батьків та дошкільнят для спільної діяльності.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення 25.02.2023).
2. Цифрові технології у дошкільній освіті. Методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету дошкільної освіти / Укладачі: Доценко С.О, Холтобіна О.У. Харків. Ч 1. 2022. 152 с.